

SZEMLE

FOREIGN LANGUAGE LITERATURE ON THE NORDIC LABOUR MOVEMENTS.

(Az északi munkásmozgalom idegennyelvű irodalma)

Kobenhavn, Arbejderbevegelsens Bibliotek og Arkiv, 1992. 143.

A bibliográfiai összeállítás abba a skandináv világba vezeti el az olvasót, ahol a munkásmozgalom a századforduló óta ráütötte a bélyegét az országok politikai, szociális arculatára, ahol legalább két nemzedéken át él „a svéd modell”, de tulajdonképpen eme „északi modell” (hiszen „a svéd modell” érvényesült Dániában, Norvégiában és részben Finnországban is) éppen a szociáldemokrata kormányok révén valósult meg, az erős szakszervezeti mozgalommal kölcsönhatásban.

A bibliográfiai összeállítást eme négy ország munkásmozgalmi könyvtárai és archívumai állították össze (amelyek mindenütt szociáldemokrata irányultságúak), s kisebb mértékben kitekintést nyújtanak az ötödik északi országra, Izlandra is. A bibliográfia „nyelvi” merítése is érdekes, nemcsak a három klasszikus nagy nyugati nyelvet, hanem négyet vettek alapul: az angol, a német és a francia mellett az orosz(!) is. Emellett még két nyelven, olaszul és spanyolul megjelent munkákat kapcsolnak be a felvételbe, de nem oly rendszerességgel. A bibliográfia időbeli határai: a munkásmozgalom kezdetétől az 1990-es év végéig.

A kötet szerkezeti felépítését illetően találunk olyan általános fejezeteket, amelyek több (legalább két!) országot érintő témákat mutatnak be, s emellett azután ablakot nyitnak az egyes országok történetére. Ilyen átfogó nagy témák: a munkásmozgalom 19. századi „születése”, kibontakozása, külön nagy fejezet a szakszervezeti mozgalom, a szociáldemokrata pártok története, majd ismét külön a kommunista pártoké. A szerzők az összes többi, másjellegű munkáspártot egy fejezetben tárgyalják – lévén, hogy e régióban közismerten mindig a szociáldemokrata mozgalom volt domináns, és a többi inkább csak szórványjelenség. „Természetesen” külön fejezetet kap a szövetkezeti mozgalom, valamint „a munkáskultúra” – amire nálunk különféle okok miatt sem a múltban, sem jelenleg nem fordítottak nagyobb gondot. Ez a fejezet az egyszerű címfelvételekkel és a rövid kétsoros annotációval is 8 oldalt tesz ki e kötetben.

A kötet bevezetőjében a szerzők jelezték, hogy „az északi modell” minden vonatkozására nem tudtak kitérni, az ő feladatuk e modell munkásmozgalmi vetületének, az ipari kapcsolatok és a munkásmozgalom összefüggéseinek felmérése volt. Ez azután szintén külön fejezetet kapott.

Feltűnő, hogy a kötet összeállítói s a skandináv szociáldemokrata intézetek milyen nagy súlyt fektettek az internacionalizmus különféle oldalról történő bemutatására. Külön nagy fejezetet nyitottak e témának, amelyben távolról sem pusztán az Internacionálékhoz kapcsolódó könyveket sorolták fel, hanem a különféle antimilitarista mozgalmakkal, az északi béke-mozgalmakkal és persze a „Stockholmi konferencia” történetével foglalkozó frásokat is – s a felsorolást még hosszabban kellene folytatnunk. Külön érdekes színfoltot jelent két fejezet: az egyik a skandináv országokba bevándorolt munkások, a másik a Skandináviából kivándorolt munkások történetéről szóló írásokat gyűjti egybe.

Végül két fejezetről: az egyik a szociál- és gazdaságpolitika címet viseli, a másik a politikai elméletekét. Vagyis a kötet nagyon széles horizonton ad áttekintést, s minthogy az „északi modell” iránt méltán jóval nagyobb az érdeklődés annál, hogy csak azok szerezhessenek róla értesüléseket, akik e nyelveket ismerik – ez a kötet elsőrendű segítséget nyújt „a szélesebb világ” számára. S persze azt is tanúsítja, hogy a munkásmozgalmat a fejlett Európa e fontos régiójában mennyire nem lehet a lezárt múlt zárójelei közé helyezni.

Jemnitz János